

STRESZCZENIE OPISU PRACY DOKTORSKIEJ

1. Tytuł pracy doktorskiej:

Symbolika kulturowa przedmiotu. Projekt wystawy czasowej i serii obiektów prezentujących tradycyjne japońskie rytuały i ceremonie

2. Autor: Dominik Lisik

3. Promotor: prof. dr hab. Jerzy Porębski

4. Streszczenie:

Celem niniejszego dokumentu było przybliżenie w formie tekstowej i wizualnej dzieła – wystawy zaprezentowanej w instytucji kultury – powstałego w ramach pracy doktorskiej zrealizowanej pod kierunkiem profesora Jerzego Porębskiego na Wydziale Wzornictwa Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Publikacja zwięźle opisuje założenia projektu, cele, które przyświecały autorowi, sposób podejścia do zdefiniowanego problemu oraz specyfikę i niestandardową realizację samego dzieła. Niniejsze opracowanie jest jednym z dwóch składających się na pełną dokumentację pracy doktorskiej. Dodatkowy tekst wydany w formie mniejszej książki zawiera szerzej opisane podstawy teoretyczne oraz postulaty autora fizycznie zrealizowanego dzieła. Tekst ten posiada oddzielne streszczenie.

Dokument symetrycznie podzielony został na dwie główne części. Pierwsza zawiera krótkie wprowadzenie, opis struktury merytorycznej fizycznie zrealizowanego dzieła, opis jego przestrzennego układu, rzut i dokumentację fotograficzną aranżacji, charakterystykę przyjętej do realizacji metody, rozbudowany opis osiągniętego efektu oraz zawierające wnioski autora podsumowanie. Część druga obejmuje specjalnie przygotowane treści, które zostały zaprezentowane w ramach wystawy czasowej – dzieła w rozumieniu pracy doktorskiej. Na materiał ten składają się zarówno fotografie, grafiki, jak i teksty historyczne wzbogacone o zwięzłe komentarze autora.

Otwierające część pierwszą wprowadzenie pokrótce przybliży motywację, jakimi kierował się autor przy określaniu tematu pracy doktorskiej, i założeń, według których powstawało fizyczne dzieło. Znajduje się tu również odniesienie do wspierającej projekt instytucji kultury, której misja i charakter bezpośrednio łączyły się z tematem i przyjętą formą realizacji dzieła, a także opis historycznej, obcej kulturowo autorowi tradycji, stanowiącej punkt wyjścia zarówno do teoretycznego, jak i do praktycznego procesu projektowego. Wprowadzenie łączy niniejszy dokument ze wspomnianym już zawartym w oddzielnej książce obszernym tekstem teoretycznym.

Część zatytułowana *Struktura merytoryczna* rozwija nakreślone we wprowadzeniu tematyczne założenia szczegółowego układu wytypowanych historycznych wzorów japońskiej kultury materialnej, kształtujących strukturę merytoryczną wystawy, która miała następnie bezpośredni wpływ na jej formę fizyczną. W tej części tekstu wybór konkretnych archetypów dalekowschodniej materialności zostaje umotywowany ich charakterystycznymi, indywidualnymi wartościami symbolicznymi, funkcjonalnymi i co najważniejsze dla tematu dzieła – kulturowymi. Fragment ten stanowi również zapowiedź opisu zaprojektowanych specjalnie na potrzeby wystawy eksponatów.

Układ architektoniczny w formie syntetycznej, acz szczegółowej opisuje zaprojektowaną i zrealizowaną strukturę przestrzenną aranżacji wystawy. Na tym etapie tekstu autor objaśnia poszczególne decyzje projektowe podyktowane: zastałą infrastrukturą, wielowarstwowym tematem wystawy, rozbudowaną ilością jej fizycznych elementów, w tym zróżnicowanych eksponatów, określając dodatkowo znaczenie poszczególnych decyzji dla odbioru całej realizacji. W części tej wyszczególnione zostają również zastosowane w budowie aranżacji materiały i środki konstrukcyjne. Precyzyjne wymiary wydzielonych w sali przestrzeni, mebli ekspozycyjnych, podwieszanych paneli i strojów z uwzględnieniem ich odległości od podłogi oraz oznaczenia lokalizacji poszczególnych tematów na planie sali wystawowej zaprezentowano w formie rysunku jej górnego rzutu.

W opisie metody przyjętej do wykonania serii fizycznych elementów dzieła zawarto refleksje autora dotyczące trudności z doбором środków w celu wykonania nietypowego i tematycznie skomplikowanego zadania. Wymykający się standardowym regułom projektowym temat wymuszał opracowanie indywidualnego i elastycznego podejścia – zarówno do kwestii twórczej interpretacji tradycyjnych japońskich wzorów, jak i do ich technologicznej realizacji. Autor, powołując się na reguły określone przez sir Herberta Reada, wyjaśnia płynny schemat przyjętej metody opartej na trzech zmiennych właściwościach rzeczy (materiał, forma, funkcja).

Zrealizowane w ramach dzieła poszczególne fizyczne elementy scharakteryzowane zostały w następującym po opisie metody przedstawieniu efektu pracy doktorskiej. Fragment ten uporządkowuje siedem odmiennych tradycyjnych wzorów oraz definiuje wynik projektowych reinterpretacji, którym zostały poddane. Każda z powstałych serii nowych przedmiotów w indywidualnym zarysie zaprezentowana została pod kątem użytych do realizacji materiałów i technologii, ilości jej elementów składowych, zastosowanych środków formalnych i wpisanych w nowe przedmioty funkcji. Tekst uwzględnia miejsce powstania poszczególnych obiektów i określa specjalizację rzemieślników je produkujących.

Zakończenie części pierwszej dokumentu, łączące w jednym tekście zarówno wnioski, jak i podsumowanie wykonanego i finalnie zaprezentowanego w instytucji kultury projektu, mieści autorską diagnozę roli współczesnego projektanta oraz postulat powrotu do współpracy z rodzimym bądź obcym kulturowo rzemiosłem. Taką formę kreatywnej kooperacji autor określa mianem twórczego dialogu i opisuje jego pozytywny wpływ na jakość wytwarzanej sfery materialnej. Tekst zawiera wzmiankę o badawczym, socjologicznym i antropologicznym podejściu do projektowania nowych przedmiotów użytkowych, przeciwstawiając te działaniom czysto komercyjnym i rynkowym. Znalazły się tam także wzmianki dotyczące realnych następstw zaprezentowanej ekspozycji, takie jak zacieśnienie współpracy ze stroną japońską i kolejne zaplanowane transkulturowe projekty na styku sztuki, dizajnu i tradycji oraz konstruktywna wizja przyszłych kierunków rozwoju świadomego dizajnu.

Część druga, zamykająca dokument, przedstawia grafiki i fotografie siedmiu poddawanych reinterpretacji japońskich wzorów oraz ich dokładne opisy historyczne – materiały, które znalazły się w przestrzeni wystawy. Treści te są zarazem rozwinięciem historycznej wiedzy jedynie szkicowo zarysowanej w *Strukturze merytorycznej* i we fragmencie zatytułowanym *Efekt*, ale również stanowią odniesienie do zbiorów i do wiedzy wspierającej projekt instytucji kultury. Część drugą i zarazem cały dokument kończy krótka nota o przebiegu realizacji wystawy, uwzględniająca członków zespołu muzealnego, którzy z zaangażowaniem wspierali realizację dzieła.

5. Słowa kluczowe: tożsamość, kultura, projektowanie, interpretacja, materiał, forma, rzemieślnik, produkcja